

ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ

Τι είναι η γλωσσομάθεια;

Ο όρος γλωσσομάθεια παραπέμπει στη γνώση ξένων γλωσσών, δηλαδή στην ικανότητα του ατόμου να μιλά και να γράφει σωστά μία ή περισσότερες γλώσσες, διαφορετικές από τη μητρική του.

Γιατί είναι αναγκαία η γλωσσομάθεια;

- Η αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας στους τομείς της συγκοινωνίας και της επικοινωνίας έχει οδηγήσει στην ευρύτερη συνάντηση και αλληλεξάρτηση των λαών- τη λεγόμενη παγκοσμιοποίηση - στα πεδία της οικονομίας, της πολιτικής και του πολιτισμού.
- Η ενοποίηση της Ευρώπης με τη συγκρότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης διευκολύνει την κινητικότητα των λαών, δηλαδή τη μετακίνηση ολοένα και περισσότερων ανθρώπων σε χώρα διαφορετική από αυτήν της καταγωγής τους για σπουδές ή εργασία.
- Οι νέες τεχνολογίες, ιδιαίτερα στους τομείς της Πληροφορικής και του διαδικτύου, επιβάλλουν τη γλωσσομάθεια ως προϋπόθεση για την πρόσβαση σε όλο το εύρος της προσφερόμενης γνώσης.
- Η όξυνση του ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας καθιστά την πολυγλωσσία σημαντικό πλεονέκτημα για τον εργαζόμενο.
- Ο προσανατολισμός της ελληνικής οικονομίας στον τουρισμό επιβάλλει για λόγους επαγγελματικών και οικονομικών τη γνώση μίας ή περισσότερων ξένων γλωσσών.
- Το πρότυπο του «ανθρώπου πολίτη του κόσμου», ο οποίος ταξιδεύει συχνά, διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες και δεν περιορίζεται στα όρια της χώρας του, κυριαρχεί στις σύγχρονες κοινωνίες και υπαγορεύει στα μέλη τους τη γνώση τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας.

Τα οφέλη της γλωσσομάθειας

- **Αποτελεί πολύτιμο επαγγελματικό και επιστημονικό εφόδιο**
  - Συνιστά συγκριτικό πλεονέκτημα για την επαγγελματική αποκατάσταση και αυτονόητη προϋπόθεση για όποιον φιλοδοξεί να σταδιοδρομήσει σε υψηλό επίπεδο ή να βελτιώσει την επαγγελματική του θέση του στο πλαίσιο μιας ολοένα και πιο ανταγωνιστικής αγοράς εργασίας.
  - Δημιουργεί νέες επαγγελματικές προοπτικές, καθιστώντας εφικτή την εργασία ή τις σπουδές σε χώρες διαφορετικές από τη χώρα καταγωγής.
  - Παρέχει τη δυνατότητα σε σπουδαστές και επιστήμονες να έχουν πρόσβαση στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία, να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον επιστημονικό τους κλάδο σε παγκόσμιο επίπεδο και να καταρτίζονται αρτιότερα.
- **Επεκτείνει τα όρια της αντίληψης και της κοινωνικότητας του ατόμου**
  - Διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες του ατόμου, καθώς εξοικειώνεται με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους θεώρησης της ζωής, όπως αυτοί αποτυπώνονται στην εθνική γλώσσα κάθε λαού.
  - Προσφέρει στον σημερινό άνθρωπο την ευκαιρία να ενημερώνεται για τα νέα δεδομένα στους τομείς της τεχνολογίας, της τέχνης, των ιδεών και να συμμετέχει στη συναρπαστική εποχή του.
  - Επιτρέπει την επικοινωνία με αλλόγλωσσους, είτε αυτοί ζουν στον τόπο μας ή απλώς επισκέπτονται τη χώρα μας, είτε εμείς ταξιδεύουμε στο εξωτερικό για εργασία, σπουδές ή λόγους αναψυχής.
- **Ευνοεί τη βαθύτερη γνώση του εθνικού και οικογενειακού πολιτισμού**
  - Βοηθά κάθε λαό ξεχωριστά να γνωρίσει και να εκτιμήσει βαθύτερα τον πολιτισμό, το σύστημα αξιών και τη νοοτροπία των άλλων λαών, όπως αυτά αποκρυσταλλώνονται στη γλώσσα τους, τον προφορικό και τον γραπτό λόγο.
  - Αναδεικνύει την ιδιαίτερη γλωσσική και πολιτιστική ταυτότητα κάθε λαού μέσα από τη σύγκριση των ξένων γλωσσών με την εθνική γλώσσα και την κατανόηση τόσο των στοιχείων που διακρίνουν όσο - κυρίως- αυτών που ενώνουν τους λαούς.

Οι κίνδυνοι της γλωσσομάθειας

- Οδηγεί σε μυθοποίηση της γλώσσας και του πολιτισμού του ξένου λαού, καθώς και σε αισθήματα εθνικής μειονεξίας και ξενομανίας.
- Υποβαθμίζει τη σημασία της προσπάθειας για τη σωστή εκμάθηση της μητρικής γλώσσας.
- Ενισχύει τη γλωσσική ηγεμονία της αγγλικής.
- Εγκυμονεί τον κίνδυνο γλωσσικής αλλοτρίωσης -και κατ' επέκταση πολιτισμικής και εθνικής.

Προϋποθέσεις για μια σωστή στάση απέναντι στη γλωσσομάθεια

- Η επίμονη προσπάθεια για την ουσιαστική γνώση και σωστή χρήση της μητρικής του γλώσσας.

- Η συνειδητοποίηση ότι η γνώση μιας γλώσσας συνδέεται κυρίως με την ευρύτερη μόρφωση και πνευματική καλλιέργεια του ατόμου και δεν αποτελεί «χρήσιμη» γνώση με στόχο επαγγελματικά και οικονομικά οφέλη.
- Η απομυθοποίηση της ξένης γλώσσας, η απαλλαγή δηλαδή από αντιλήψεις περί υπεροχής της ξένης γλώσσας -και, κατ' επέκταση, του πολιτισμού του οποίου είναι φορέας- σε σχέση με τη μητρική γλώσσα και τον εθνικό πολιτισμό.
- Η διαρκής μέριμνα των γονιών για την εμφάθυνση της σχέσης του νέου πρωταρχικά με τη «δική» του γλώσσα και δευτερευόντως για τις επιδόσεις του στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.
- Η δημιουργική διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας στο σχολείο με τρόπο που αποκαλύπτει τις ιδιαιτερότητες της γλώσσας μας αλλά και τα κοινά στοιχεία της με τις άλλες γλώσσες.
- Η στήριξη και αναβάθμιση της ξενόγλωσσης παιδείας, η οποία είναι ανάγκη να παρέχεται με τρόπο συστηματικό από το δημόσιο σχολείο.

Πηγή : Α. Μητσέλος-Σ.Μητσέλος, Έκφραση-Έκθεση για την Α' Λυκείου, Ελληνοεκδοτική, 2017, σ. 88-91

ΚΕΙΜΕΝΟ : [Η σημασία της γλωσσομάθειας]

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εδώ και δέκα χρόνια έχει στείλει το μήνυμα ότι η Ευρώπη είναι πολυγλωσσική και **πολυπολιτισμική**, κηρύσσοντας το 2001 ως το ευρωπαϊκό έτος γλωσσών. Μάλιστα, η Επιτροπή έχει δώσει **έμφαση** στην αξιοποίηση των μειονοτικών γλωσσών, θεσπίζοντας το στόχο «2+1», δηλαδή μέχρι το 2012 ο κάθε ευρωπαίος πολίτης θα είναι καλό να μιλά τη μητρική του γλώσσα και δύο ξένες γλώσσες.

Άλλωστε, με την εκμάθηση της ξένης γλώσσας γινόμαστε **πλουσιότεροι**, μαθαίνουμε μέσα από τη **διαφορετικότητα** και **προσεγγίζουμε** και άλλα πράγματα εκτός από τη γλώσσα ως εργαλείο επικοινωνίας. Κάθε γλώσσα είναι φορέας των **αξιών**, των αρχών και των αντιλήψεων ενός λαού, στοιχείων που μπορούμε να προσεγγίσουμε μόνο με την εκμάθησή της. Γι' αυτό είναι πολύ **σημαντικό** το γεγονός ότι μαθαίνοντας μια **ξένη γλώσσα** ένα άτομο κατακτά έναν καινούριο πολιτισμό, αφού, σύμφωνα με τη διάσημη βυζαντινολόγο και ιστορικό Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, «όποιος κατακτά ένα καινούριο πολιτισμό έχει διπλή **κουλτούρα** και είναι διπλά πλούσιος».

Από την άλλη, η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι ιδιαίτερα καλή για την υγεία του εγκεφάλου. Εξάλλου, σύμφωνα με τελευταίες μελέτες, ο άνθρωπος χάρη σε αυτή προστατεύεται από τη νόσο του Αλτσχάιμερ. Έχει αποδειχθεί ότι προσεγγίζοντας μια γλώσσα πέρα από τη μητρική ένα άτομο πραγματοποιεί μια αξιόλογη **άσκηση** του πνεύματός του, με αποτέλεσμα αυτό να βρίσκεται σε εγρήγορση.

Πάντως, είναι σημαντικό οι ξένες γλώσσες να **ξεκινούν** όσο νωρίτερα γίνεται. Ο εγκέφαλος **ενεργοποιείται** μέχρι τα οκτώ με δέκα χρόνια του παιδιού, οπότε μπορεί ευκολότερα να διακρίνει και να **αναπαράγει** ήχους και φωνήματα άλλων γλωσσών. Παράλληλα, στις μικρές ηλικίες είναι πιο **αναπτυγμένες** οι στρατηγικές μίμησης και απομνημόνευσης, οι οποίες μετέπειτα αρχίζουν να εξασθενούν. Επομένως, είναι καλύτερα να **εκμεταλλευτούμε** αυτό το γεγονός και να εκθέσουμε το παιδί όσο νωρίτερα γίνεται στα ακούσματα των ξένων γλωσσών.

Τέλος, κατά τη φάση **αναζήτησης** της εκμάθησης ξένων γλωσσών στην Ελλάδα τα πτυχία δεν πρέπει να είναι αυτοσκοπός, αλλά να αποτελούν **επιστέγασμα** της καλής **γνώσης** της γλώσσας. Σημασία έχει πόσο καλά μαθαίνουμε τη **γλώσσα**, πόσο σωστά τη μαθαίνουμε και όχι ποιο πτυχίο έχουμε πάρει.

Ε. Μαυρομαρά – Λαζαρίδου, εφ. «Ο Χρόνος», 25.10.2011 (διασκευή)

Ερωτήσεις

1. Ποιους στόχους, σύμφωνα με το κείμενο, έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση όσον αφορά στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και για ποιους λόγους; (60-80 λέξεις)
2. Από ποια ηλικία, σύμφωνα με το κείμενο, πρέπει να ξεκινά η εκμάθηση ξένων γλωσσών και γιατί; (60-80 λέξεις)
3. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της τρίτης παραγράφου (Από την άλλη... εγρήγορση) του κειμένου.
4. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου (Πάντως... γλωσσών) του κειμένου.
5. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις του κειμένου με έντονη γραφή: έμφαση, προσεγγίζουμε, αξιών, κουλτούρα, γλώσσα. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο κ.τ.λ.)
6. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με έντονη γραφή: πολυπολιτισμική, διαφορετικότητα, ξένη γλώσσα, εκμεταλλευτούμε, γνώσης. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, το γένος, τον αριθμό, το πρόσωπο κ.τ.λ.)
7. Να γράψετε μία πρόταση με την υπογραμμισμένη λέξη πλουσιότεροι στην οποία να χρησιμοποιήσετε τη λέξη μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.
8. «Η Επιτροπή έχει δώσει έμφαση στην αξιοποίηση των μειονοτικών γλωσσών». Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) στην παραπάνω πρόταση του κειμένου και να δικαιολογήσετε την επιλογή της από τη συγγραφέα. Να μετατρέψετε τη σύνταξη στην παραπάνω πρόταση στην αντίστροφη της.